

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukes Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelka.
In Budapesta: A. V. Goldberger,
Ektein Bernat. In Ham-
burg: Marolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 ar.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarify și in voială.

RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 47.)

GAZETA" iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumără la toate ofi-
ciile postale din întru și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov.
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. séu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 256. — Anul LXI.

Brașov, Sâmbătă-Duminică 22 Noemvre (4 Decemvre).

1898.

Din cauza s-tei sərbători diarul nu va
apără până Luni séra.

Jubileul monarhului nostru.

Brașov, 2 Decemvre n. 1898.

Dela un capăt la celalalt, mo-
narchia noastră era egduită de a-
dencii turburări, spiritul timpului, care
vestea scăparea popórelor de sub jugul
despotismului feudal, și sosirea unui
veac nou de libertate și egalitate,
aprinse tóte inimile încăldite pen-
tru binele neamurilor și al patriei,
când tocmai înainte cu cinci-deci de
ani, în mijlocul acestei terberii gene-
rale, s'a petrecut marele și insem-
natul act al suirei pe tronul Habs-
burgilor a tinerului archiduce Fran-
cisc Iosif, domnitorul nostru încăr-
runțit de astăzi.

Consciu de sarcina și chiámarea
grea, ce a luat-o asupra-și în frageda
etate de abia 18 ani, junele împérat
Francisc Iosif I, îndreptându-și pri-
virile asupra stărei împériației și vë-
dënd pericolitate de-opotrivă și tronul
și monarchia și pacea ei inter-
nă, a simțit și înțeles indată, că sin-
gurul mijloc de mântuire este, ca se
se unescă tóte popórele acestei mo-
narchii pe temeiul libertății și al
egalei lor îndreptății naționale. De
aceea, în manifestul séu inaugural
a dat espresiune speranței, ca "pa-
tria să se renască în vechia ei mă-
rire, și cu putere întinerită pe basa
egalei îndreptății naționale a tu-
tutor popórelor imperiului și pe
basa egalității tuturor cetățenilor
înaintea legii, precum și a partici-
pării tuturor reprezentanților po-
porului la legislațiune, să fie o
clădire nesdruncinabilă de vijeliile
timpurilor, un scut pentru neamu-
rile de tóte limbile, cari trăesc de
sute de ani sub sceptrul pâr-
inților séi".

Mari speranțe a deșteptat ma-
nifestul junelui împérat și în inimile

Românilor din monarchia habsbur-
gică. Aceste speranțe se oglindéză
viu în cuvintele, cu cari organul lor,
"Gazeta de Transilvania" a întim-
pinat înainte cu 50 de ani enuncia-
țiunile noului domnitor.

"Cetiți", scriea "Gazeta" atunci,
"manifestul junelui împérat Francisc
Iosif I, pétrundeți înțelesul aceluia;
cunósceți că tineri iole, ca at a
pucă frênele guvernului și putere
întinerită spre a se apăta cu tótă
tăria în contra turpelor și alurii, pe
care aceste timpuri vre-..."
le înalță și le reped E.
"telor noastre ale... ca
"împératul porni... duce re-
"forme, adecă leg... acuitóre pen-
"tru tóte popórele și limbele întin-
"sei monarchii, în tocma, fără nici
"o ținere de parte, adecă pe temeiul
"libertății adevérate... a egalității...
"și a frățietății..."

După ce spune apoi, că popó-
rele pentru ca să câstige drepturile
promise, trebuie să se adune în ju-
rul tronului, să-și arate dorințele și
durerile, părerile și drepturile prin
ai lor deputați, "Gazeta" esclamă:

"Iubită națiune română! Acum
este timpul pentru noi, acum séu
nici odată, ca să apucăm de-asupra
"tutor apésărilor de veacuri. Acum
"se stăm mai deștepti ca ori când
"de altă-dată..."

Acestea erau înainte cu cinc-
decî de ani speranțele, ce însufle-
țiau pe bărbații națiunii noastre.

De atunci și până ađi, în acest
timp îndelungat de domnire a mo-
narhului nostru, s'au petrecut multe
și mari schimbări, prin cari speran-
țele popórelor credinciose aci au
fost domolite, aci au căpétat nou
avént și nutremânt, aci au fost adênc
sdruncinate.

Ținta cea mare, ce și-a pus-o
monarhul nostru la suirea sa pe
tron, a întâmpinat din ce în ce tot

mai mari greutăți în realizarea ei.
Când se părea, că merge lucrul ne-
ted într'o parte, în cealaltă se iveau
ncue și mai mari greutăți. Astfel au
urmat una după alta un șir de in-
cercări, cu scop de-a împăca popó-
rele monarchiei, unindu-le într'un
mănuchiu tare.

Aceste încercări, mult influin-
țate și prin loviturile, ce le-a indu-
rat monarchia și suveranul ei în
urma războielor desastroase dela
1859 și 1866, n'au putut reuși nici
până în ziua de ađi să creeze prin
egala îndreptăție acea stare de mul-
țumire a popórelor, ce și a fost
pus'o Majestatea Sa la suirea pe
iron ca țintă a domnirii Sale.

Desamăgirile, ce le-au suferit în
urma schimbărilor dinăuntru tocmai
acele popóre, cari în timpurile vi-
foróse s'au grupat cu credință în
jurul tronului și au luptat cu vite-
jie pentru apărarea lui și a monar-
chiei, n'au egduit însă nici un sin-
gur moment credința și iubirea, ce
le légă de dinastie și n'au slăbit
nici speranțele lor în isbânda cauzei
sfinte a egalei lor îndreptății na-
ționale.

Nu mai de curênd Majestatea Sa,
atât de mult cercat de Provedință
și prin loviturile suferite în familiă,
dintre cari cea mai cumplită a fost
asasinarea iubitei sale soții, a incu-
ragiat aceste speranțe, asigurând în
manifestul séu, dat din acel trist și
dureros incident, că iubirea nestră-
mutată a popórelor nu numai il în-
tărește în simțul datoriei sale de
a-și împlini chiámarea, ce-i este in-
credințată, ci-l întărește și în spe-
ranța, că va puté duce la sfârșit
aceea, spre ce este chiămat.

Astăzi, când Majestatea Sa pe-
trece departe de vechea sa reședință,
serbând jubileul séu retras în sinul
familiei, în întreaga monarchie se ri-
dică din sinul popórelor rugăciuni

la cer pentru îndelunga vieță și im-
plinirea dorințelor părintesci ale su-
veranului.

Poporul român, care întot-déuna
s'a distins prin credința și lealitatea
sa către tron și patrie, și care în
decursul celor 50 de ani din urmă
nu numai odată a avut fericirea să
fie lăudat prin însu-și graiul Maj.
Sale pentru credința și vitejia sa,
ia parte viuă la urările, ce se aduc
bătrânului monarh în ziua de ađi.

Loviturile amare, ce le-au su-
ferit Românii mai mult pôte ca ori-
care alt popor din cauza dușmăniei
neimpăcate a acelora, cari nici as-
tăzi nu lasă să trecă ocașiune fără
a înegri intențiunile lor cele bune
și leale înaintea Corónei, nu i-au
descuragiat și, conscii de valoarea
lor, ei sunt gata a aduce și în vii-
tor tóte sacrificiile, tóte jerttele pen-
tru patriă și domnitor, dér pretind
și vor pretinde necurmat, ca bunele
intențiuni ale Majestății Sale, ce le
manifestéză față cu tóte popórele de
sub sceptrul séu, să se realizeze, să
li-se facă și lor partea cuvenită la
egala îndreptăție națională, ce are
să fie basa, pe care trebuie să se
clădescă viitorul acestei monarchii.

Măne, după jubileu, deja vor
incepe din nou luptele, de cari este
agitată întreaga monarchie în fața
gravelor cestiuni la ordinea țilei.

Acum, ca și înainte cu cinc-
decî de ani, problema cea grea de
rezolvat este tot aceea a egalei in-
dreptății naționale, fără de care nu
pôte fi mulțumire, nu pôte fi întă-
rire și înțelegere trainică între po-
pórele monarchiei.

Căutând și noi Românii calea
iubirei și a înțelegerei între popóre,
despre care ni-a vorbit Majestatea
Sa în ultimul séu manifest, trebuie
să stăm deștepti și să ne facem da-
toria.

FOILETONUL "GAZ. TRANS."

Din întâmplările vieții.

— Note și schițe, de Isaia Moldovan. —

II.

1848/49

(Urmare.)

Îndată după sosirea mea, merge preo-
tésea în pivniță. aduce vin, imi pune pe
masă pâne și slănină, ca să mănânc. Nu
mi-ar fi intrat o bucătură, să o fi împins cu
bătul, eram emoționat și alterat. Am băt
vre-o două pahare de vin, și éta că so-
sesce popa ostent și găfâind. — "Ce-i?"
il întreb. — "Ce să fiă", dișe, "Ungurii au
ajuns în Ernut și abia am scăpat". —
"Le-am vëdut tóte, frate Aróne, numai
acum am sosit și eu înainte lor, fără să
dau față cu ei. Caută-mi un tovarăș să
vină cu mine. Eu merg la majorul Cloo-
cianu la Mediaș". Numai decăt sosesce fra-
tele preotesei, Simeon Voda, fost și el stu-
dent până în filosofie, dér acum la sat Ro-
mân prost.

Eu călare, el pedestru, o luăm pe fă-
națe în sus și când eram pe fânațele Chin-
ceșului de cătră Cucerdea, vedeam fugind
înaintea noastră răspândiți mai mulți inși,
dér nu sciam, ce o să fiă. Am mers pe la
făgădêul Dâmbăului și am scoborit în
Dâmbău, sat unguresc, care era în prefec-
tura frate-meu, dér acum era mișcarea mare
în sat. Se uitau la mine ca la lup; nu-
iau în semă, înainte, și pe la Adămuș tre-
cem Têrnava și pe la perii Veltului sosim
în Blășieli. Aici mergem la căpitanul, unde
s'au fost intrunit mai mulți inși și ne-au
povestit, cum Petru Bóna în ritual Cu-
cerdii a fost atacat și bătut, ba el fiind
pe un cal sur al lui Ducu Filimon din Cu-
cerdea, fú ajuns tocmai în țigănimia Ogrii,
i-au tăiat din lagărul lui mai mulți de 100,
ca vre-o 60 de inși fură omorîți. La casele
lui Pataki, unii au intrat în casă, alții în
poieți, alții în clăile cu fân, la care Un-
gurii dându-le foc, unul a ars, ér cari au
eșit fură împușcați. Decăt întârdiam eu nu-
mai o óră și 1/2, mă ajungea povoiul și
acum nu a-și mai fi. Dumneșeu însă m'a
scăpat, ca prin urechile acului.

Dimineța următoare după dejun, am

plecat și ajungênd în Mediaș, am mers la
D-l protopop Ștefan Moldovan, acum prea
Veneratul Preposit în Lugoș. M'a primit
bine, i-am enarat tot lucrul cum s'a in-
têmplat la Chirileu, și cum s'a întêmplat
mórtea lui Bóna tribunul. — "Trist lucru!"
a esclamat "trist lucru! Să mergem la d-l
major". Pornim, suim treptele, întrăm în
casa dinainte unde se afla adjutantul loco-
nent "Czetz", care ne anunță, și întrăm la
d-l major, care era forte posomorit.

D-l protopop enaréză lucrurile auđite
dela mine. Majorul se infuriază, dér nu pe
Ungurii, ci pe noi Românii, dicênd: "Așa,
așa, că Romanul nu scie, fără să dea dosul
și să fugă".

Se apucă protopopul, care era un om
energios, tot foc, și dice: "Mă rog, d-le ma-
jor, așteptați Măria ta dela Romanii resis-
tință, v-a să dică cutropirea lor voluntară?
Dér cu ce să stea Românii față? Cu mâna
gólă, când ei n'au nici arme, nici munițiune
nici îngrăditură? Că éta D-vóstră păđiți ce-
tățile săsesci bine întărite cu ziduri, ér pe
Românii îi lăsați pradă Sécuiilor armați. Ađi
tras cordon din Reghinul-săsesc până la
Mediaș, ađi lăsat Muréșul și Têrnava-mică

cale deschisă năvălirei hordelor barbare.
Cum-că Românii sunt soldați buni, nici
Măria Vóstră nu puteți contesta. Dér cu
mâna gólă, numai să-i espui desastrului și
perirei, ce folos!"

Nu s'a sfârșit deplin dialogul și sue
treptele un Sas gras, uniformat ca gardist:
Era Binder, căpitan de gardă, el fusese cu
30 de gardiști trimiși ca vedete în Băgaciú,
au dat peste ei Ungurii, și cu tóte că erau
bine înarmați, totuși au luat-o la fugă. —
"Vedți Măria ta, că nici Sașii nu-s cu stea
în frunte". La asta majorul n'a mai răspuns
nimica, ci a dat mandat, să bată alarm și
au eșit două compagnii de soldați, mai toți
recrutați din 1847, (care a fost prima re-
crutație, căci până atunci se prindeau cu
funia, séu se culegeau cu verbunc) și două
tunuri mici. Au urcat delul spre Șaroșul
unguresc, au descărcat de vre-o câte-va-orți
tunurile, s'a iscat confusie în armata ungu-
rescă réu armată, ca și lagărele noastre, au
năvălit miliția asupra lor. Ungurii n'au re-
sistat, au fugit, s'au ascuns, care pe unde
au putut. Pe mai mulți dintre ei i-au prins,
între cari și vre-o patru căruțe domnesci cu
vre-o căți-va domni, și i-au adus în Mediaș

peste 6000 de oameni. De s'era se va ilumina întreg orașul. Majestatea Sa a plecat deja ieri la Walsee, unde va serba în cea mai mare retragere jubileul său de 50 de ani de domnie.

Distincțiunile cu prilejul jubileului. Folia oficială din Viena va publica în numărul său de azi distincțiunile, ce se împart cu prilejul jubileului Maj. Sale monarhului. Se știe, că dintre membrii cabinetului austriac nu vor primi nici unul distincțiunile. Dintre bărbații din parlament vor fi distinși, afară de membrii prezidiului, conducătorii cluburilor parlamentare ale Dreptei și acei deputați, cari ocupă în țara lor posturi de onoare. Afară de militari vor fi distinși numeroși membrii ai corpului judecătoresc austriac.

Inaugurarea Internatului român de băieți în Cernăuți. Dumineca trecută s'a inaugurat în Cernăuți „Internatul român de băieți”. Noul internat s'a înființat din sacrificiile generoase aduse de toate păturile poporului român din Bucovina. Inaugurarea s'a început prin un serviciu divin, după care profesorul universitar, Dr. Tarnavschî, a rostit un cuvânt festiv în onoarea jubileului împărătesc. După finirea liturghiei și a Doxologiei celei mari, publicul român s'a dus la noul local al internatului, care era frumos decorat. Aici Metropolitul a săvârșit ritualul prescriș, după care d-l Dionisie cav. de Bejan a rostit discursul inaugural. După d-l Bejan a ținut un discurs presidential țării br. Bourguignon, apoi prof. Simionovici și presidentul societății academice „Junimea”, Dragoș Bumbac. Serbarea s'a încheiat cu „Imnul poporal”, cântat de corul tinerilor din Internat.

Prelegeri pentru popor în Lugos. În 27 Noemvre s'a ținut în Casina „Societății române de lectură” din Lugos cea dintâi prelegere publică pentru popor în sezonul de iarnă. Prelegerea a fost foarte bine cercetată, mai ales de plugari și meseriași. A preles d-l Dr. Mihail Pop, medic în Găvoșdia, despre „Raportul dintre oameni și științele medicale”. A doua prelegere o va ține poimăne, Duminecă, d-l Titu Hașeg în sfera economiei.

Dar. Preacuvioșia Sa părintele archimandrit *Dionisie* dela Bușteni a înfășurat noua biserică română din Câmpuri-Surduc cu toate cărțile bisericesti mai necesare la serviciul divin, dăruindu-i 7 cărți prețioase, ca Evangelia, Apostolul etc. Intre credincioșii amintitei comune a produs multă bucurie darul generosului părinte archimandrit *Dionisie*.

Timp de primăvară. Intrăm de mâne încolo în a doua săptămână a postului de Crăciun și timpul n'a încetat de a fi încă tot de primăvară. Pe strade se văd oameni preambându-se în haine de vară, în odăi nici nu se simte lipsa de-a face foc; în piața Brașovului s'a vădit alaltăeri chiar

și un miel de vîndare, care s'a cumpărat cu 6 fl. Pare că am fi la începutul lui Maiu. La Arad și în alte părți s'au auzit țilele acestea tunete și s'au vădit fulgere. În Austria timpul e tot cam asemenea. O telegramă din Praga spune, că la minele lui Kuttentberg a fost alaltăeri o ploie torențială, ca în mijlocul verei, care a inundat minele și a făcut să se surpe cimiteriul comunei, așa că se pot vedea printre crepăturile multe sicriuri vechi și nouă, ăr altele desfăcându-se se văd cadavrele din ele, dintre cari unele abia au început să treacă în putrediciune. Din alte țări mai depărtate însă, ca Anglia etc., vin sciri despre mari furtuni și zăpezi.

Un sat beat. S'a întemplat la începutul acestei săptămâni, că la stațiunea căii ferate Prestanek, din Austria, două vagoane au sărit din șine. Într'unul din vagoane se aflau mai multe butoie cu rachiu de drojii, cărora cu ocaziunea acesta li-au căzut cercurile și s'au desfundat, rachiuul a început a curge din vagoane prin toate părțile. Oamenii din satul vecin Sânt-Petru prinzând de veste, au fugit cu mic cu mare la gară, care cu sticle, care cu ole, impresurând vagonul de toate părțile și căutând să prindă rachiuul, ce se scurgea din vagon. Erau aproape vreo 20 de bărbați, femei și copii. Unul din ei a murit de beat. Patru dintre aceștia au și murit, fiind otrăviți de alcool. Se crede, că vor urma încă și alte cazuri de morțe. S'a pornit aspră cercetare în cauză.

Ciuma în Madagascar. Guvernatorul din Madagascar a anunțat la Paris, că în orașul *Tamatave* a izbucnit ciuma. S'au ivit imbolnăviri numeroase și 13 cazuri de morțe. Ciuma a fost adusă acolo din Italia.

Vifore pe Ocean. Din New-York se vestesce, că țilele din urmă a băntuit pe Ocean nisece vifore îngrozitoare. În portul din New York s'au cufundat o multime de corăbii și bărci cu întreg personalul. Cel mai puțin 30 de corăbii s'au cufundat, alte 60 au fost naufragiate.

Pagini alese.

Din luptele Italianilor pentru libertate.

IV.

Urmată prigonirea în chipul, cum l'am schițat în numărul trecut, ea avut pentru poporul italian un efect tocmai contrar dela acela, pe care îl nădăjduiau descreerații prigonitori, și anume efectul, că în loc de una societate carbonară, s'au ivit în curs de abia câțiva ani, vreo dește alte societăți de felul celei a carbonari-

lor, precum erau societatea: „Apărătorii patriei”, „Mazonii reformați”, „Trăgătorii americani”, „Fiii lui Marte”, „Societatea datoriei”, „Frații artiști” etc.

Era un fel de luare pe întrecute de a înființa societăți patriotice, cu nume diferite, der toate unindu-se în scopul lor final: de a lucra pentru a pune capăt domniei tirane și străine și a ridica poporul și a lupta pentru unitatea Italiei!

Aci se lucra într'adevăr și cu vorba și cu fapta întru înaintarea spre ținta propusă: scriitorii toți se însuflețeau de patriotism și inundau țera cu scrieri luminate educative, îndemnătoare la jertfă și lăpădare de sine, ăr când cerea trebuința, când se dedea signalul c'ar fi timpul potrivit, săreau cu toții în foc, — și așa poporul n'avea timp să-și perdă nici curagiul, nici însuflețirea pentru lupta sa! Era un popor astfel frământat și împins înainte, trebuie să ajungă la victorie, chiar decă în decursul sbuciumării mai și cade uneor, der cădută adă, el mâne se ridică de nou, și mai hotărât și mai îndârjit!

Așa stăteau lucrurile și acestea erau dispozițiile în Italia, când la 1831 izbucni revoluția francesă la Paris.

Vestea de revoluție, deși înafară de hotarele țerii lor, electrisă încă odată pe tainicii revoluționari italieni, și ei pregătiră toate, ca în cel mai scurt timp să izbucnescă revoluția și la ei. Proscrișii italieni, cari se aflau la Paris, vestiră pe cei din patrie, ca să stee numai gata! ăr ei sperau, să potă mijloc și un bun sprijin dela Francesi.

Și nu făcuseră revoluționarii socotelile rele, căci, precum vom vedea, în cele mai multe locuri, în cari au izbucnit, răscolății patrioți au și eșit biruitori, pe un moment cel puțin, der într'un loc, în Modena, revoluția a avut un desnodământ foarte tragic, foarte dureros.

Și dureros, nu pentru-că aici oamenii ar fi fost doră mai slăbănogi, mai necuragioși, ci pentru-că în mijlocul lor se afla și un trădător!

Prințul de Modena, Francisc IV., descoperind conspirația Modenesilor a intrat și el în mijlocul lor, pôte într'adevăr având simpatii pentru mișcare.

Der când, mai târziu, el vedu în ce joc primejdios a intrat și că n'o să potă ajunge la domnia, la care aspira, căci guvernul austriac îi va face acēsta peste puțină, — omul slab de ânger se hotărî să ese

din conspirație, ăr după aceea să o tradeze!

Mult timp de gândit n'avu, căci evenimentele se goneau cu repeđiciune, și cine sta mult pe gânduri, rămânea înapoi; decî merse înainte pe drumul urfului gând: scrise mai întâiu Papei, descoperindu-i ce se pregătesce în provinciile lui și în Legațiunile, ăr el însuși lua toate măsurile de lipsa, și sciind toate tainele conspiratorilor, îi era ușor să le pună cursele, — așa ca dintre conspiratorii modenesi, nici unii să nu potă scăpa!

Prin astea se însinua și guvernului austriac și scia, că are să-i câștige „grația”, pe care se temea c'o perduse prin conspirarea de mai înainte.

O sorte cruntă aștepta acum pe aceia, cu cari ducele trădător se sfătuisse înainte: În noptea de 3 Februarie, Menotti, capul revoluționarilor madonesi, se găsea dimpreună cu 30 de tovarăși în casă la sine, ca să ia cele de pe urmă hotăriri. De-odată etă tovarășul de ăr, Francisc IV, trădătorul, sosi pe neașteptate cu un batalion de vânători, îi încungiuă casa și îi provocă să se predede de bună voie!

Menotti și soții sciind ce îi așteptă, se hotăriră să se apere cu armele, din casă. Și se începă o luptă crâncenă. Cinci cēsuri întregi cei trei-deci de voinici se putură împotrivi batalionului de afară, cu mare vitejie, der în urmă, firesce, că fură răsiți și înfrânți, și cei ce scăpară vii, fură prinși, legați și aruncați în temnițele orașului.

În temniță apoi fură tractați în chip de tot animalic: 36 de cēsuri, (două țile și-o nopte) nu le dete nimeni nici o fărmitură de bucată, nici un strop de apă! ăr după acest chin cumplit cu fōmea, un tribunal, înjghebat anume pentru asta, osândi pe 9 dintre nenorociții prinsonieri la morțe, (intre aceștia și pe Menotti, care fusese greu rănit în lupta dela casă), ăr pe ceilalți la muncă silnică pe viață!

E interesantă scrisoarea, ce ducele trădător trimise, după prinderea nobililor luptători, guvernului din Parma. El scria numai atâta pe un bilet:

„O înfricoșată revoluție a izbucnit astă-nopte contra mea. Conspiratorii sunt prinși. Trimiteți călăul!”

Și călăul veni să-și facă trista slujbă!... Der n'a avut vreme. Etă de ce nu:

În alte părți, unde între șirele conspiratorilor nu putuseră străbate

și înaintând Apor în frunte, când mai să ese în culme, un pușcaș bun, Onuțu din Veseuș, l'a răsturnat la pământ, unde l'au mănecat câinii, căci nu l'a îngropat nimeni. Astfel și-a primit răsplata faptelor sale barbare acest tiran aristocrat kossuthist.

Tovarășii lui Apor, temându-și pielea au luat-o la fugă, și rămași fără conducătorul lor crud s'au împrăsciat, care încătrău a putut. Mulți dintr'ânșii, întorcându-se cătră casă, au fost decolați de Români.

După-ce am lăsat post în Chirileu, cu mai mulți oameni am mers la lagărul din Grind-Cristur, unde era Florian Micaș, aici am șequt vreo-o două țile și am reinturnat acasă. Frate-meu s'a dus la Cetate de Baltă, acolo se făcea restaurarea comitatului. Unii Domni se reintorseră la ale sale, comite suprem era Kromer, cap. disp. Frid. Roth popă săsesc din Moșna, și protopopul din Mediaș D-l Stefan Moldovan, ăr frate-meu ca prefect proto-notar. Am fost și eu la restaurare și cu frate-meu împreună ne-am întors în Chirileu, am mers la groful bētrân Haller Ignaț, pe un frig de 18 grade, zăpadă mare. A cerut frate-meu să-i împrumute un orologiu căci fiind în lagăr ar avē lipsă de

el. I-a și dat un orologiu de aur și un telescop bun, dicēnd: „Și de acesta poți să ai lipsă”. Apoi fiind și mai mulți Chirileni de față, ne-am rugat să ne dea lemne, pe țile de plug la primăvară, și ni a și dat din pădurea sēmēnată.

Frate-meu s'a întors la Cetatea de Baltă, eu am rămas în Chirileu. Mergeam la pădure cu groful, el încă umbla pedestru, asemna lemnele și reîntorceam împreună. Într'o țile groful povestind îmi dișe: „Lucrurile se ved a fi liniștite, der focul e numai sub spuză. Ungurii nu se vor lăsa bătuți, cei din Ungaria ărășii se vor rescula.” El avea jurnale și scia ce se petrece. „Gazeta” noastră nu o căpătam și prin urmare nu mai sciam nimic. Vorbele grofului m'au junghiat prin inimă. Bieții oameni erau prăpădiți, arși, rămași fără bucate, nutrețe, vitele mănate. După-ce a cuprins Gen. Gedeon Vașarheiu, a dat strașnică poruncă, să se trimită toate vitele și oile rapite de Sēcui. Sē și aducea în toate țilele multime de vite și oi. Mergeau oamenii, și decă jurau că sunt vitele lor, le recăpătau. Doi boi și un junc am căpătat și eu, și vreo câte-va oi.

Frate-meu la Cetate de Baltă, după restaurarea comitatului avea lagăr frumos și bine înarmat. Pe la ajunul Crăciunului unguresc vine veste, că Ungureni s'apropie pe la Teul negru cătră Huiedin. În Chirileu nu prea eram sigur, decî mai mergeam la lagărul fratelui meu, și ăr veniam în Chirileu prin ritul Cucerđii, unde s'a întemplat catastrofa lui Bontă. Oamenii măcelăriți au fost îngropați de nisece țigani din Cipău, der mai numai în fața pământului. Trecēnd pe acolo am văcut cum îi scot câinii și-i mănăncă. Triste timpuri!

(va urma.)

Cea mai veche școlă comercială la Români și cea mai veche carte pentru știința comercială.

Notiță de I. C. Panțu.

(Urmare.)

Reproducere din Pravila comercială tipărită la Brașov la a. 1837.

§. 1. Fiind-că pacea societății orășenesci, prin dreptate și dra-

goste se statornicesce; ăr fericirea fiteș-căruia, dela bună chivernisela și întrebuintarea averilor sale vine, pentru aceea dară se cuvina a nu se adâncă omul cu lucrările sale, seu cu negoțul preste mēsura seu preste puțința sa: ci să păzescă regulele cele cuvincioase, și să lase și altora prilej a putē trăi. Că cel ce se va însărcina pré mult, va fi pururea în neodihna, și în supărări. ăr cel ce va păzi regula cea cuvincioasă, și neguțătoria cu silință, îi va fi ostenela cu priință.

§. 2. Nu se cade a necinsti numele Domnului Dumneđeului tēu, nici a suverenului tēu, nici într'un chip în totă viața ta, ca să nu fi judecat.

§. 3. Mărfurile tale de vama înpărătescă nu le ascunde, dă fiteș-căruia al seu, ce e al lui D-đeu, lui D-đeu dă, și ce este al împēratului, împēratului dă.

§. 4. Sē ție fiteș-care marfă curată, și mēsuri drepte; fiind-că mēsura nedreptă, și omul înșelător,

vândătorii, sârteea revoluției fii foarte norocoasă: ea eși biruitoare, producând o resturnare de tronuri mici tirane și o fugă a celor de pe ele, de era mai mare dragul!

Invălmășala incuragiă și pe Modenesi de nou și se ridicară și aci alte cete viteze, dinaintea cărora tiranul duce puțin scăpa numai cu mare greu, escortat în timp de noapte în mijlocul trupelor sale, ca să fugă!

În această învălmășală, osândiții dela 4 Febr. putură scăpa și ei, afară de capul lor Menotti, pe care ducele îl luă cu sine și-l duse, încercat de lanțuri!

*

Căpeteniile provinciilor revoltate și biruitoare se adunară la Bologna, și proclamară unirea lor într'un singur stat sub numele de „Provinciile unite italiice”, punându-și pe guvernul din Bologna, dat pe partea lor, în fruntea uniunii!

Adunare de învățători.

— Din comitatul Sibiiului.

Adunarea de toamnă a despărțimentului Sibiiu al „Reuniunii Inv. gr. cat. din Archidieceasa gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș” s'a ținut de astă-dată în comuna Brad, la care au luat parte un frumos număr de învățători. Nu voii să fac un raport despre decursul acelei adunări, care fără muștrare de conștiință pot dice, că a decurs în totă regula, așa cum ar trebui să fiă tote adunările de această categorie, ci cu permisiunea On. Redacțiunii, voesc numai a aminti hotăririle mai însemnate aduse cu acea ocaziune și a-mi face unele observări asupra cător-va din ele.

Membrii acestui despărțiment, în scopul ca învățătorii din tractul Sibiiului să emuleze și să se ocupe mai din adins cu pomăritul, care este un ram foarte folositor al economiei, au statorit două premii, unul de 10 corone, format din interesele capitalului despărțimentului Sibiiu, altul donat de Magnificența Sa d-l Iuliu Barboși insp. școl. reg. în retragere, constătător din „Transilvania”, fôia Asociațiunei, pe un an pentru acei învățători aparținători protopopiatului Sibiiu, cari cu finea anului scolar curent vor puté arăta cu documente demne de credință, că au mai mulți pomi altuiți de densii și prinși în grădinile lor de pomărit, eventual în grădina locuitorilor din respectiva comună, unde funcționează, la casă grădina școlară de pomărit nu ar exista. Distribuirea acestor premii s'a incredințat On. Senat școl. protopopes.

O altă hotărîre de mare însemnătate pentru noi învățătorii e fără îndoială și aceea, în sensul căreia ar fi să se rlege Prea Vener. Consistor metropolitan, că în

vara anului 1899 să dispună deschiderea în Blăși u a unui curs pentru învățarea notelor, la care curs să participe învățătorii, spre a se puté perfecționa în note, ca astfel să fiă în stare a forma și conduce coruri cu scolarii și adulții. Ar fi de dorit, ca tote despărțimentele din archidieceasă, după-ce — conform concludului luat — vor fi încunoscitate din partea prezidentului despărțimentului Sibiiu în această privință, să desbata cestiunea acosta și să întrevină și ele prin representațiunii la locurile competente în această causa.

Încă în adunarea de primăvară a acestui despărțiment, ținută la 5 Maiu n. s'a decis și recercat tote despărțimentele reuniunei archidieceșane, ca tote laolaltă să rlege M. On. Comitet central, ca să edee cât mai în grabă în Blăși u o foie pedagogică; dér durere! acestei recercări până în present abia au răspuns 2 despărțimente (Mediaș și Reghin) din 32 desp. în câte e împărțită întrégă archidieceșă. Ce fac celelalte 30? Acum cu ocaziunea adunării de toamnă s'a decis, ca din nou să fiă recercate tote despărțimentele, ca să aducă decisiuni în astă privință în adunările lor.

Ce priveșce punctul din urmă, având în vedere, că mai tote foile nostre abia pot exista din cauza micului număr de abonenți, cel au; având în vedere modestul salariu învățătoresc, din care abia pecului prenumere și câte-o foie politică pe lângă una pedagogică; considerând apoi, că în Sibiiu apare o foie pedagogică redactată de omeni de specialitate, ar fi de părere, ca să sprijinim cu toții foia pedagogică, ce apare în Sibiiu.

Rog deci pe frații colegi să-și espună și densii părerile în această privință.

Mărginénul.

Sfaturi practice.

Se întemplă de atâtea-orî, că din nebagare de semă, orî din ne-păsare și din nepricepere, dau peste noi fel de fel de nenorociri, cari ne pun viața în primejdie. Aceste nenorociri, séu „accidentele” cum se numesc ele cu un nume mai sciintific, sunt de noué-deci și noué de nemuri, după vorba Românului. Ba ne cade un copil din pom și-și frânge ceva, ba l'a călcat o căruță, orî l'a împuns o vacă, orî l'a lovit un cal, orî și-a vîrit bobe în nas orî în urechi, orî și-a strivit degetele între ușe. Câte nu li-se pot întempla, mai ales copiilor. Dér câte și noué omenilor mari!

Ce te faci, la o asemenea nenorocire? Mai toți părinții își perd capul, când li-se întemplă copiilor lucruri de acestea. În spaima și 'n zăpăcéla lor, ei fac mai mult réu

decât bine. În orașe ai tot-déuna doctori la îndemână, dér în sate ce sé scii face ca să fiă bine? Ba, chiar și în orașe, până vine doctorul, ce trebuie să faci?

Trei sunt nenorocirile cele mai primejdióse, anume:

1. **Arsurile.** În gazetele, cari aduc vești din totă țera, noi cetim mai tot a treia di, că în cutare sat s'au aprins hainele pe vr'un copil séu chiar om mare și că persóna a murit în urma arsurilor. Fie că un copil s'a apropiat prea tare de foc, fiă că dormind pe vatră s'a învêtit până ce i-au ajuns hainele în flacări, fiă că s'a jucat cu chibrite și și-a aprins hainele, fiă că a résturnat o lampă aprinsă — lucruri de acestea, dic, se întemplă, cum spun gazetele, foarte des.

Și ce e de mirare, este lucrul acesta: pot să se dea ajutóre celor aprinși și nu li-se dau. Cei aprinși, încep să fugă și printr'asta flacăra prinde putere. Într'o gazetă am cedit, că un tată, vędënd pe fiul séu cuprins de flacări, nu află alta mai bine de făcut, decât să ia donița și s'alerge la fântâna din curte s'aducă apă. Pă — atunci băiatul arde de-a rădese-orî că părinții și ai își pierd capul și, de groză, fug inșiși, care încâtri și si.

Fără înțeles, lucrul de căpetenie la aprinșea hainelor — ca și la primejdia, când ești în apă adencă și nu scii să inoți — e, să nu-ți pierdi capul și bunul cumpët. Dacă ești aprins, să nu fugi, să nu faci mișcări repeđi, ca să nu întăriți flacăra. Dacă insé ești de față cu unul ajuns în primejdie, nu umbra nebul alergând după apă. E bună apa, când o ai gata și când hainele nu sunt ude de petroleu: în cazul din urmă, petroleul intrat odată în haine arde înainte, înzadar tomi apă peste el, căci apa se scurge ca și pe o masă unșuróșă.

Singurul mijloc sigur e să înăbuși focul. O pernă, un țol, un straiu, un palton, haine gróșe, scurt orî-ze lucruri de felul acestora ai la îndemână: aceste să le arunci peste cel aprins, să-l înfășori strins, și focul se stinge. Tot așa, când se réstornă lampa și ia foc: un țol aruncat peste flacăra, și totul e gata.

E adevérat, că mulți omeni sciu acest lucru și totuși la primejdie nu-l fac. Deci, întâiu de tote, la primejdie, ne trebuie sânge rece, chibzuială și curaj.

La rânile mai adenci, pricinuite de arsură — mai ales când s'a ju-

puit pielea — e un bun mijloc de alinare a durerilor unt-de-lemnul, uleiul de in, de rapiță séu orî-ce fel de ulei. Bine înțeles, să fie uleiuri curate. Iai cărpe curate, le scalđi în ulei și înfășori rana, ér d'asupra pui alte cărpe muiate în apă și stórse bine (compreso), pe cari le schimbii tot la cincii minute. Déca pielea nu e jupuită, ci numai înflăcărată, ajunge să pui pe arsură vată și d'asupra compreso. Vata înlătură aprinderea pielii și împedică formarea de beșic.

2. **Otrăvirile** sunt de mai multe feluri, deci și contra-otrăvirile anti-dotele, cum le numesc sciința, sunt felurite.

Contra otrăvirii cu otrăvuri corosive — cari adevă rod și nimicesc carnea cum e vitriolul, fosforul, esența de leșie, — trebuie să luăm beuturi grase și gróșe, căci aceste se lipesc pe păreții stomacului și ai mațelor și îi apără, așa că otrăvirile nu se pot apropia de păreți. Ele sunt: lapte cald, ulei, unt-de-lemn, séu unt topit în apă caldă. Otrăvitul pôte să bea cât de mult din ele.

Contra otrăvirilor numite metalice — arsenic, argint-viu, plumb etc. — să se dea bolnavului zémă de săpun și apoi lapte cald, și éráși zémă de săpun și éráși lapte, și tot așa. Cel mai bun mijloc contra otrăvirilor metalice e laptele ferbinte în care ai bătut câteva gălbínușuri de ou și ai pus puțină magnesie. E bun și uleiul de terpenin — două-trei linguri, luate pe rénd în cafea négră.

Contra otrăvirilor îmbătătore séu vegetale, cum e opiul, mătrăguna, bureții réi, ciapa-ciórei și alte burueni rele, sunt bune doftoriile: oțetul de vin, caféua peste măsură de tare, chiar și vinurile oțetite. E bună și apa caldă, luată în mare măsură ca să producă vărsături, dér numai déca se ia imediat după otrăvire. Luată mai târđiu apa caldă nu e de nici un folos.

Contra otrăvirii din mușcătură de șerp și séu de alte animale otrăvitoare, țințari, viespi, tăuni, coropișnițe, cloțani etc., e bine să frecăm locul rănit cu lapte dulce orî cu ulei cald. La mușcătură de șerp e bine să ardem rana, d. e., cu un cuțit infierbântat, pus de-alat pe rană. Am cetit, că mulți omeni mai curagioși și-au pus cărbuni aprinși pe locul mușcat, fier înșorit în foc, ba că un vênător și-a pus iarbă de pușcă în rană și i-a dat foc. E bine chiar să sugem rana — dér asta imediat după mușcare, până nu intră otrava în sânge — sugënd sângele din rană, sugem cu el și otrava șerpelui. E

este blăstămat de Domnul, și nu vede nici un sporiú.

§. 5. Fiule, ce poți face astădi, nu lăsa pă mâine, că vremea este scurtă, și trece fără a o pricepe; și pre făcétorii têu de bine nu-l pis-mui: și facerea de bine a lui nu o uita, nici nu o ascunde.

§. 6. Inima omului cinstit, este plecată spre adevér, și îi este rusine a grăi minciună. Sfátuește și cértă fără șfială, și orî ce făgăduesce, aceea și implinesce.

§. 7. Inima omului fățarnic și nedrept este prefăcută și ascunsă: el în vreme de bucurie plânge, și în vreme de întristare ride: și și înbracă vorbele cu adevéruri, ca să facă pre cei ce le aude să le credă.

§. 8. Inima omului celui cuvios, să gândescă lucruri drepte și cuvioase; și să se nădăduescă în Domnul; ér nu în avuția sa! că cel care va nădădui în Domnul să va sprijini: ér cel ce să va nădădui în averea sa va căde.

§. 9. Inima omului nemulțămitor, să asemănă pustietății cei mă-

răcinoase, care tote picăturile de ploae, le primește, dér nici un rod nu aduce.

§. 10. Omul generos și mulțămitor, are mare bucurie facerea de bine a aproapelui séu, séu a fiteșcării, cu dragoste a o întoarce, și recunoscétorii a să arăta.

§. 11. Déca vr'o întemplanie cu cineva îngălcévre și-ar aduce, fă silință prin mijlocirea altora, a te înpăca: fie măcar acea înpăciuire și cu scăderea ta: că este mai bună o înpăciuire păgubitoare, decât un proces îndelungat, al cărui stirșit nu să scie spre al cărui folos va eși.

§. 12. Fiteș-care neguțator, să tie mărfuri curate, și frumos așe date: ca orî cine va intra în boltă (prăvălie) să nu-i fie gréta a le cumpăra: că după curețenia bolții, și a magazinului, să cunósce vrednicia stăpánului; prost cumpărător va fi acela, care intrând, și vędënd mărfurile negrijite și prăfuite, și le va cumpăra.

§. 13. Neguțatoriul să cade cu mușteriu, și măcar cu cine, să vor-

bescă bucurós, că cel greu la vorbă isgonește pre mușteriu din prăvălie. Ér cel prietenos și cu vorbe dulci, pre fiteș-cine trage la sine.

§. 14. Neguțatoriul să cade, dela mulți multe să afle; dér nu tote câte va auđi să le credă. Nici nu fiteș-cui să se încredă a publica ce știe: că sunt mulți chemați, dér puținii aleși.

§. 15. Neguțatoriul să fiă cu fiteș-cine bun prietin, și cu dragoste să petrecă; dér nu la toți să dea credit. Și éráși

§. 16. Déca are vr'un articol de marfă, de care să nu se afle la alții; să cerceteze bine starea ei cum stă în piață: și déca i se făgăduesce prețul cel cădut (ce se cuvine) să o vëndă.

§. 17. Déca ai marfă vinde-o, că este mai bine ați párea réu, că ai vëndut-o: decât că ai ținut-o.... Că țindu-te greu la preț, iți va aduce mai de multe orî pagubă, decât folos: ér déca să întemplă a nu avé și alții acel feliu de marfă, poți a cere un câștig cinstit la dênșă,

ér nu peste măsură, ca să nu ofteze cei ce vor cumpăra-o, și să nu dai prelej prin acea vëndare să-ți iasă nume de om scump; și să te părăsescă mușterii.

§. 18. Cumpărătorului (mușteriuului) nu se cade să-i spui din cuvântul cel dintăiu prețu cel hotărît, ci să-i lași lui ceva nădejde, ca să aibă poftă a-ți făgădui vr'un preț, și așa încet încet vē veți alcătuși; dér iarăși să nu-i cei prețuri jidovesci indoit și întreit, să-l sparii, să fugă din prăvălie, că rar om să va afla, să se încredă pe vorba și prețul cel întâiu cerut a cumpăra, fiind că cei mai mulți mai întâiu céroă la multe locuri, și mai pe urmă cumpără de acolo, de unde aud vorbe dulci, și află marfă curată, fie și mai piperată.

§. 19. Pe prieteni și cunoscutii tēi cei vechi și bun, lesne nu-i uita, nici nu-i depărta de casa ta, că sunt mult mai bun, decât cei noi și lingușitori, că cei de pe urmă în loc de folos pagubă vor aduce case tale.

§. 20. Pe mușterii prietenului

curios, dér dovedit, că otrava șerpilor se poate bea, căci în stomac nu face nici un rău; numai în sânge se n'ajungă. Se înțelege, că decă ai vr'o rană la buze, ori în gură, te poți otrăvi aici, sugând veninul șerpului. Decă, deși sugerea e cel mai sigur mijloc de a scote otrava șerpului, ea e primejdiôsă altfel. Omenii prin țările calde, cari umblă desculți, își dresază câinii așa, că decă stăpânul e mușcat de un șerpe — și pe acolo sunt foarte mulți — cănele linge rana și suge otrava.

Contra otrăvirii cu gazuri (d. e. în odăi, în care se nasce gaz de mangal, ori se scurge printr'o spătură gazul de luminat, ori în peșteri gazurile amefitoare, ori prin saline, prin galerii etc.), trebuie să scotem pe cel amefit la aer curat, să-l desbrăcăm până la piele, ca să-l răsbătă aerul de pretutindeni, apoi să-l frecăm pe mâini și pe picioare cu o bucată de postav uscată și încălădă, ér pe piept — la furca pieptului — să-i turnăm apă rece. Decă tôte acestea nu ajută, e semn rău, și trebuie chemat doctorul numai decă.

3. Scursorile de sânge. Decă scurgerea de sânge e externă și e pricinuită de o rană (tăietură, strivire, rupere de os etc.), vom pune comprese de apă foarte rece — decă se poate cărpele să fiă ținute pe gheață — dér în această apă vom pune și oțet, zémă de lămăe, ori vom topi în ea puțin clorid de fier (din farmaciă). Cârpa trebuie pusă pe rană de-odată, adecă nu lipită întâiu cu un colț și apoi aședată liniștit pe rană, ci ore-cum potrivit așa ca s'o asvirii pe rană dintr'odată, apoi trebuie strinsă tare și schimbată mai des. E mai bine să ai, în loc de cârpă, vată, căci prinde mai bine într'ensa zeturile din apă.

Contra curgerii sângelui din nas se pun comprese cu apă și zémă de lămăe, ori peste ochi și frunte, ori în dosul capului.

Contra scursorilor de sânge interne sunt bune acidele, acrelile — limonade de lămăe și de oțet, apoi așa numitul *Cremor tartari*, prafuri de esire afară. La vârsătură de sânge, nu se pot da sfaturi. Se poate încerca să dai bolnavului apă în care ai topit câteva linguri de sare, séu chiar sare gólă, și gâlbenușuri de oué crude.

(„Albina“)

Literatură.

„Pintea Viteazului“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Retezanul. Acesta, pe cât scim, e cea mai com-

pletă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din tôte părțile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vânzare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Reteag (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

Minunate sunt pentru popor scrierile fericitului Ioan Creangă, cari conțin cele mai dragălaşe povești, istorisiri, poesii etc. N'ar trebui să lipsescă aceste scrieri nici dintr'un sat, în care există cetitorii români, căci ele procură cetitorului nu numai foarte plăcute momente de petrecere, dér îi dau și foarte prețioșe povești și învățături. Tôte scrierile la-olaltă costă numai 1 fl. trimise francat și se pot căpeta la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

ULTIME SCIRI.

Viena, 1 Decemvre. Din incidentul jubileului, Majestatea Sa a dat amnestie în Austria tuturor acelor persoane, cari până la 2 Decemvre 1897 au fost pedepsiți pentru lesa majestate, ori pentru vătămarea vre-uniuia din membrii familiei domnitore. Pe cei acușați, dér neju-decați încă, i-a achitat de sub procedura penală.

POVEȘTE.

Găinile care-și mănâncă ouele. — Se întâmplă adese-ori, mai cu sémă unde sunt găini multe, că unele din ele își mănâncă ouele. Pentru a-le desvâta de acest nărav nu există nici un mijloc eficace. Cel mai nimerit lucru este de a-le tăia séu a le vinde. Dér se poate întâmpla, ca năravul acesta să-l aibă tocmai o găină la care ținem și nu vrem să o tăiem mai înainte de a avé câte-va oué dela ea. Ce să facem dér ca să scăpăm ouele de lâcomia ei? Să o păzim când vrea să oué și să luăm oul înainte de a-l sparge! De loc! Înainte de a-te repeși să-i iei, găina 'l-a și spart!

Acest cas s'a întâmplat de mai multe ori într'o găinărie mare, unde o găină de rassa Dorking, ținută anume pentru prăsilă, își mânca ouele îndată după ce le oua, așa că proprietarul era cu totul lipsit de ouele ei, pe care ar fi voit să le aibă pentru prăsilă.

Etă ce a făcut proprietarul:

Și-a construit o cutie din șipcă de brad. Tôte șipcile, care formază păreții și fundul cutiei erau la 5—6 centimetri una de alta. Cutia a pus'o pe patru picioare înalte de 0'40 cm. și dedesubtul cutiei a pus un strat

gros de pae. Dimineța a prins găina cu nărav, a căutat'o de ou, și decă a simțit că are, a băgat'o în cutie și a închis'o. Acolo găina a ouat, dér îndată ce a eșit, a și cădută printre șipcă și s'a oprit pe paele de sub cutie, de unde 'l putea lua. După această i-se dă drumul găinei până a doua zi de dimineța, când reîncepem operațiunea séu se ține închisă vre-o 4—5 zile în cutie, apoi îi dăm drumul o zi și ér o închidem. Acesta se face în timp de 15 zile, apoi încercăm găina, decă s'a lăsat de nărav; încercarea se face astfel: se pune sub ea, în momentul când e să oué, un ou de porțelan aședat pe ceva, ca să nu cadă printre șipcă; decă găina nu încercă să-l mănânce, e semn că s'a desvâtat de a mânca oué și putem să-i dăm drumul. În cas contrar n'avem decăt să o ținem încă în cutie.

Scene din viața marelui pedagog Pestalozzi.

Curajosul părinte al orfanilor.

Cătră sfârșitul secolului al 18-lea se făcură mari sguđuituri și transformări în Franța. Poporul se răsculă, alungă séu ucise pe nobili și pe preoți, decapită pe bunul, dér slabul rege, dărimă tôte instituțiile vechi și întroduse domnia poporului. Nimenea să n'ăibă drept mai mult decăt altul. Să fiă între toți libertate, egalitate și frățietate.

Aceste idei sburată ca nisce scântei și la poporele vecine. Aprinseră și Elveția. Familiile nobile apăsau și aici poporul. Puterea lor fú acum zdrobită prin mai multe răscole. Cu ajutorul Francesilor fură reunite tôte cantónele sub numirea de republica helvetică, una și nedespărțită. În fruntea republicei se aflau, ca și în Paris, cinci directori. Intre aceștia erau câțiva bărbați harnici, cari lucrau cu entuziasm pentru binele poporului. Unii dintrășii erau amici cu Pestalozzi și 'i oferiră un post însemnat în noul guvernământ. El fúse se cunoșea mai bine pe sine însuși, și răspuse: „Nu sunt făcut pentru a fi slujbaș, căci sunt neîndemânatec și nedestoinic pentru lucrări complicate. Vréu să mă fac învățator! Pentru acesta 'm-a destinat bunul Dumnezeu și mintea mea!“

Acastă nouă organizare nu le plăcea la toți, mai ales păstorilor și muncitorilor din Unterwalden. Erău alipiți cu credința de vechia întocmire. Voiau să păstreze cele dobândite înainte cu 500 de ani. O manie furiôsă isbucni contra stărei nouă de lucruri. Se împotrivară cu toții de a-se su-pune noiei stăpaniri, alungară slujbașii și închiseră gura vailor. Guvernul Elveției 'i invită, ca să se supună, ér Franția ame-

nință; păstorii însă n'au dat ascultare. Centrul mișcării era localitatea Stanz.

În dimineța zilei de 9-Septemvre 1798, sórele răsări ca tot-déuna peste culmea munților Elveției. Piscurile, acoperite cu gheață, străluceau ca argintul. Omenii erau însă cuprinși de o mare neliniște, și se adunară în grupe. Aveau privirile fulgerátore și pumnii încheștați. De pe tôte côstele și din tôte văile se adunau păstori, vânători și țărani înarmați. Unii aveau pușci și alții lănci și cöse. Veniau în tăcere și cu hotărere.

În apropiere de Stanz se afla o căsuță țărânească. Ușa era prinsă cu un zăvor de lemn, căci n'avea de ce să se tēmă de hoți. Păreții erau făcuți din bârne și crepăturile astupate cu mușchi. Ferestritele aveau plăci mici de sticlă prinse cu plumb. Podela consta din pământ galben bătut bine. În mijlocul odăii se afla o masă făcută din topor, în jurul căreia erau aședate o jumătate duzină de scaunele. Lângă ușe atârna o căldărușe cu apă sfințită, ér de părete o cruce de lemn. Soba era alcătuită din o zidire fără formă. Putea cineva să stea pe partea d'asupra sobei. Paturile erau așternute cu saltele umplute cu frunză și cu mușchi. La masă se afla *Iochen Wifs* cu femeia sa și cu patru copii în vârstă de 3—10 ani. În blidul de pământ aburia ciorba de dimineța. „Să mănâcăm! Grăbiți-vé, căci n'am timp de perdut!“, duse tatăl. Toți își făcură cruce și dăseră „Tatăl nostru“. În timpul mesei tatăl adesea arunca priviri spre locul, unde se afla pușca și asculta ori-ce sgomot, ce venia din spre ușă. „Trebuie să mergi și tu cu ceilalți?“ întrebă femeia neliniștită. „Fie-care trebuie!“ răspunse bărbatul. „Numai ómenii de nimic rămân acasă. Este în joc dreptatea și libertatea, Dumnezeu și sfânta biserică!“

„Eu cred, că Francesii voiesc binele Elveției“, duse femeia cu sfială. „Binele?“, întempină bărbatul supérat. „Așa cum cel rău doresce binele celui slab de ânger! Francesii se gândesc numai la binele lor! Să stăpânescă și să ia tot. Chiar și pe bunul Dumnezeu voiesc să-l alunge. În Paris a și făcut acesta. Noi Elvețienii vom apăra cu țarie munții noștri, obiceiurile și credința noastră. Să se atingă numai de acestea și vor vedé ei!“

„Vor într'adevăr să ne răpescă totul?“, întrebă femeia. „Firesce, că tot?“ strigă bărbatul. De acea vin ei cu putere armată. „Ce pot să ne ia nouă?“ duse femeia și se uită prin prejur prin odăe. „Noué séu altora, este tot una!“ strigă bărbatul.

De-odată liniștea dimineței fú întreruptă de sunetul cornului. Bărbatul se sculă și apucă pușca. „Semnalul este dat, suntem chemați, Dumnezeu să te aibă în sfânta sa pază, iubită soție, și pe voi, iubiiților copii!“ Dăcă acestea, dete mâna

têu, nu-i trage fără pricină la tine, ca să nu-l scârbesci pe densusul, că sciut este, că nici ție nu ți va plăcea, decă altul cu mușterii tòi asemenea ar urma; pentru aceea dér să păđim sf. poruncă, care dize, că ce ție nu-ți place, altuia nu face: și érășii, ceea-ce voesc ai face și a dobândi tu dela ei, fă și tu lor asemenea.

§. 21. Decă va veni vr'un cumpărător (mușteriu), care nu stă bine în credetel séu, pre unul ca acela nu să cade a-l scârbi, cumcă nu-l credetăluști, ci decă nu voesci a-i da marfa în credet, (pe așteptare adecă) cere-i ori un preț înalt, ori pune-i vr'o politică înainte ca să nu se pricépa, și să se scârbescă, și într'acést chip vei scăpa de densusul fără a-l scârbi, și fără a-l face neprieten.

§. 22. Nu-ți încredința talantul (secretu) mimei tale și a negotului têu niméru, ba încă nici fratelui têu, că decă-ți vor afla speculația ta alții, atuncia tu rămăi de risu lor, și și în pagubă.

§. 23. Nu fii prea mult iubitor

de argint nici zavistnic și pismătareț. Că zavistia nu te va lăsa nici într'o vreme a te odihni, nici a îmbétrăni.

§. 24. Prin sciință, lucru furat (răpit) nu cumpăra (și omului nedrept parte nu ținé, fiă măcar și rudenia ta), că în loc de câștig îți va aduce pagubă și ocară, și mai pe urmă și blăstem dela cel păgubaș.

§. 25. Ori ce vei da afară scrie și apoi dă, ér ce iai până când nu vei primi, nu scrie și érăși să nu te dai odihnei până când nu vei trece în jurnal lucrarea zilei aceea, și ori ce vei scrie în catafifele (isvódele) tale, să fie cu bună rânduială scrise, și fără pripire, ca să poți măcar cine a ceti și a înțelege, și să nu-ți fie cu supérare și îngreuere a cerceți și a doua-órá lucrurile trecute, și sumele lor, că o mică lenevire, poate să-ți aducă păgubire.

§. 26. Incheie măcar odată pe an bilanțul lucrării (negotătorii) tale, pentru-ca să știi cum stau interesserile negotiații tale și în ce stare te afli, că lenevindu-te cu ađi cu mâne,

singur te vei căi, decă, în loc de câștig, pagubă vei dovedi.

§. 27. Decă ai dobândit slugă și calfe, subieci bun și credincioși, cu care te-ai deprins, și care s'au deprins cu ale prăvălii: séu a casei științe, ș. a., lesne nu-i schimba, nici nu te scărbi pentru plata ce le dai, că sluga vrednică nu va lua plata în zadar, ér cel ce prefăce slugile pe ceas, nu să folosește, ci mai mult să păgubește; cine nu va crede că-i așa, să cerce, și să va încredința.

§. 28. Pădește-ți credetu têu pe pe lumina ochilor, și te silesce pe creditorii tói la vremea cuvincioasă ai odihni și ai mulțumi — și ține cu fitești-care socotélă scurtă și curată. Că socoteala scurtă întăresce credetu, ér cea prelungată îl vatémă.

§. 29. Cel ce plătesce bucurios și fără întirđiere află pururea credincioși creditorii (și vândători), ér platnicu cel rău nu află cinste în prăvălie, nici partidă în maestru. (Isvóde).

§. 30. Nu te face lesne chizaș

pentru cineva, măcar de ai avé și indoită siguranție, ér de te-ai făcut chizaș, silesțete curând a te mântui.

§. 31. Decă fágăduesci cuiva vr'un ajutoriu, séu alt ceva, îngrijesce-te a-l și sévirși și a-l implini. Că cel ce fágăduesce și pe urmă nu implinește, este ca sórele care strălucisce, dér nu încălđesce.

§. 32. Numele têu lesne nu-l îndatora, ér decă l'ai îndatorat pentru ceva, silesce-te îngrabă a-l îndatora, și a-l mântui.

§. 33. Până nu vei socoti urma, nu începe nimica: că pré lesne este a începe, dér e cam cu anevoie a-l sévirși cum sé cuvine.

§. 34. Ia séma bine, pe cine credetluști cu marfa séu banii — și te socotesce, că multa împrumutare, de multe ori aduce supérare: mai cuvincios lucru va fi, a te uita și a privi, la banii séu marfa, decăt la partidele maestrului cele deschise.

§. 35. Decă te obicinesci banii prin interes, adecă dobândă, ai negotia, dobândă nelegiuită nu lua, ca să nu se întâmple vr'odinióra capi-

Dela TIPOGRAFIA „AURORA“, A. TODORAN

din Gherla — Szamosujvár,

858.4—10

se pot procura următoarele cărți:

Cuvântări pe Duminică. Tom. I. de renumitul orator — în domnul adormitul — Justin Popfiu, 48 predicii pe 38 Duminică	2.20	Dile negre. Versuri de Petrea dela Clușiu — cu o prefață de G. Simu	—15	Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari de Ar. Boca Velcher.	—10	Nr. 6. Diana, zina munților și Fata de înmărat cu mâinile tăiate (2 basmuri) de Dom. Dogariu. Prețul	—06
Cuvântări bisericesci (acomodate pentru orice timp) de I. Papiu Tom. I. Ediția II	1.20	Economia pentru școlile populare de T. Roșu. Ed. II.	—15	Renascerea limbii române în vorbire și scriere de Dr. Gr. Silași broș. II. și III. Prețul fiecăreia broș. este 40 cr. Ambele de-odată	—70	Nr. 7. Cinci dialoguri întocmite pentru elevii școlii populare menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl. de Dom. Dogariu.	—10
Cuvântări bisericesci (pe Duminică) de Ioan Papiu. Tom. III.	1.20	Felicitări în poezii și proză la anul nou, ziua născerei și ziua numelui oătră tată, mamă, moși, unchi, mătușe, nănași, tutori, preoți, învățători și binefăcători, precum și alocațiuni și vorbiri cu diferite ocazii școlastice de George Simu	—20	Risete și Zimbete de Tit. V. Gheața Schițe din Italia de Teodor Bulcă profesor gimn.	1.—	Cărți de școală	
Cuvântări bisericesci la toate serb. de peste an de I. Papiu	1.50	Filoxera omenimei. Câteva cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher.	—08	Să auzim! Toaste pentru tot felul de pers. și ocaș. de Tit V. Gheața	—20	aprobate și recunoscute ca cele mai bune și mai metodice de Vasile Petri.	
Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite casuri de morțe, întocmite de I. Papiu.	1.50	Geografia și Istoria în școlă populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d lui V. Vetri pentru cl. IV. V. VI., de T. Petrișor inv.șt.	—40	Trandafiri și vioarele. Poezii populare de Ioan Pop Reteganul. Edițiunea a II. Amplificată	—60	Non Abecedar românesc. Edițiunea XII. emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 16 006 din 1889. Prețul unui exemplar legat	—25
Cuvântări funebrele și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit. Budu vicariu	1.—	Grăia lui Novac	—10	Țiganul la mănăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcher.	—08	Legendar senu carte de cetire pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școală. Edițiunea X. emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul său nr. 11.295 din 1889. Un exemplar legat	—50
Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu vicariu	—40	Horia lui Pintea Vitezul	—06	Țiganul în Baiu. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul	—08	Comisiunea însărcinată cu propuneri, prin referințele său prof. V. Gr. Borgovan că cetire următorului proiect de propuneri:	
Cuvinte de aur sau învățături înțelepte date de un părinte fiului său, din operele lui J. H. Campe trad. de I. Sonea	—80	Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinar	—10	Orar general pentru școlă română cu 6 clase și cu un sigur învățator de Georgiu Magyar	—40	3. Accentuându-se din mai multe părți necesitatea stabilirii unei uniformități în folosirea manualelor de școală și cu deosebire a Abecedarului și Legendarului, care (pe lângă catechism) formează baza instrucțiunii, ceea ce până în prezente nu se poate constata, de-ore-ce într-un loc se folosesc Abecedarul și Legendarul de I. Papiu, în altul al lui Solomon și Muntean (din Blașiu) pe cele mai multe locuri al lui V. Petri, ceea ce în totă întâmplarea împiedică progresul și așa de greoi a învățământului, — după mai multe discuțiuni se decide: ad. 3. Comitetul să întrevină la Venerab. Consistor, ca să introducă în întreaga diecesă sau cel puțin pe teritoriul reuniunii noastre Abecedarul și Legendarul de Vasile Petri, cu unele ce întrec toate celelalte din punct de vedere metodic și didactic. (Concluzul Reuniunii învățătorilor români din jurul Gherlei la adunarea generală dto 21 și 22 Sept. 1881: a se vedea „Școlă Practică“ tom. II. pag. 58. p. 3.).	
Domneșcească liturgie a celui dintru sânti părintelui nostru Ioan Christostom de Ioan Boroș	—25	Monologe de Antoniu Popp: Nr. 1. Pe neașteptate	—04	Cărți de rugăcuni:		Dela același autor:	
Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rațiu	—40	Nr. 2. Pentru-ce am rămas făcău bătrân	—08	Icona sufletului. Carte de rugăcuni și cântări bisericesci, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea Măritului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Patcașiu preot gr. cat. în Hoțan. Ediț. V. corasă și amplific. — Legată simplu	—50	Școlă română. Fôie pedagogică și didactică pentru interesele institutelor de învățământ și ale organelor acestora. Anul III, IV și V, (I. și II. e epusiat). Fiă-care an	1.—
Predice pentru Dumin. de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christie. Tom. II. dela Dumin. XI. după Rosalii până la Dumin. Vameșului	—80	Nr. 3. La anul nou.	—04	„ in pânză	—80	Porto 10 cr.	
Predice populare pe Duminică serbăt. ocașionale de Gavril Pop. Tom. I, II, III și IV. Fiă-care tom costă câte	1.—	Nr. 4. Ce nici prin minte nu mi-a trecut	—04	„ „ piele	1.60	Școlă practică. Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tom. II, III și IV, (I. e epusiat), fiă-care fl. 1. Porto	—10
Predice pe toate Duminicile serbăt. de peste an de Dr. Em. Elefterescu	1.50	Nr. 5. O pățania	—04	„ „ catifea	3.50—2.80	Plan de lecțiuni pentru școlile elementare românesce. Intocmit pe 30 de săptămâni 25 cr. Porto	—05
Rugăciunea D-lui, Tatăl nostru explicată pe scurt de I. Boroș	—10	Merinde dela școlă sau învățături pentru popor, culese din diarul unui școlar de Dr. Georgiu Popa	—60	Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăcuni și cântări bisericesci, foarte frumos ilustrată. — Prețul unui exemplar legat simplu	—50	Plan de învățământ pentru școlile populare nemaghiare, în înțelesul art. de lege XXXVII. din 1868 și 1879. Edat în urma ordinațiunii ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică din 29 Iunie 1889. Nr. 17.284.	—22
Tipicul preoțesc din cărțile rituale, prelucrat de Tit Budu vicariu	—50	Miseriile sociale. Novela de P. C. Z. Rovinar	—15	legată în pânză	—80	Legra de pensijne pentru învățătorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă. Prețul	—22
Istoria icônei Pr. O. Verg. Maria dela Nicula	—10	Musa Someșană. Poezii populare române din jurul Năsăudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade	—25	„ „ „ catifea	2.50—3.80	Scriptologia sau modul de a învăța cetitul scriind. Indreptar pentru învățătorii la tractarea cetitului în școlă	1.—
Bocete adică cântări la morți, adunate de I. Pop Reteganul	—40	N-rii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco	—20	Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăcuni și cântări bisericesci, foarte frumos ilustrată pentru pruncii școlari de ambe sexele. — Prețul unui exemplar legat	—22	Călindarul „Aurorei“ pe anul 1899. Prețul unui exemplar	—30
Nu mbe nita. Colecțiune de versuri funebrele, urmate de iertăciuni, epitafile ș. a.	—25	Nopti de iernă. Novele pentru popor de G. Simu	—60	Cărticică de rugăcuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețul unui exemplar legat	—10	prin postă franco	—35
Omni și lumea cântări funebrele de Aron Boca Velcherianul	—08	Opșaguri. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—40	Visul Proa Santei Vergure Maria, urmat de mai multe rugăcuni frumoșe. Prețul unui exemplar legat și spedit franco este	—12	6 exemplare spedate franco	1.60
Albina și leneșul de Aron Boca Velcherianul	—10	Păcălitul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul	—04	Epistolia D-lui nostru Isus Christos. Prețul unui exemplar legat și spedit franco	—12	„Călindarul Plugarului“ pe an. 1899. Prețul unui exemplar	—25
Buchetul. Culegere de cântece culese de I. P. Reteganul broșat	—25	Opera unui om de bine. Novela origin. — continuarea novelei „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z. Rovinar	—10	Din „Literatura populară“.		spedit prin postă franco	—30
Legat și aurit de I. Boroș	—38	Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poezii bine alese și arangiate. Preț. red. (dela 1.20) la	—60	Nr. 1. Moș Toma Bădicănu, vestitul caraghios al economilor de vite (Mocanilor) din Săcele, de Domețiu Dogariu. Prețul	—06		
Barb Cobzarul. Novela orig. de Emilia Lung	—10	Povestea Pașcunii sau credința deșertă populară. De Ar. Boca Vel. Părintele Niculae. Schițe din viața preoților de G. Simu	—30	Nr. 2. Vlad Hoțul dela Săcele, de Domețiu Dogariu. Prețul	—06		
Bunica și nepoțelul. Schiță din Sfera educațiunii. După Ernest Legouvé de G. Simu	—06	Pietatea poporului român sau cântări evlavioșe pentru cei-ce merg la mănăstire, la locuri sante și în procesiuni. Comp. de doi preoți g. c. Mureșeni din diec. g. c. a Oradei-Mare	—10	Nr. 3. Insurătoarea sôrelui (basma) de Domețiu Dogariu. Prețul	—06		
Cântul în școlă populară. De Iuliu Pop învățator Năsăud. Praxă. Teoria. Cânturi	—30	Păcălă și Tândala. Poveste de G. Cătană	—10	Nr. 4. Fiul bucătăresei Impăratului (basma) de Domețiu Dogariu	—06		
Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de George Simu. — Acastă broșură conține istorișe și poezii morale spre escitarea gustului de cetit la copii. — E acomodată acastă carte și ca premii pentru școlari	—25	Pretinul sântenului român. Sfături în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul	—30	Nr. 5. Văcărelul (basme) de Domețiu Dogariu. Prețul	—06		
Codrean, Craiul codrului de G. Simu	—06	Proba de foc. Comedie într-un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—15				
Cântăreța. Novela de Dem. Dan	—15	Prin morțe la victorie. Comedie într-un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—10				
Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin V. Nicôră prof. gimnas. — Cu portr. M. S. Regina României	—10	Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé	—06				
Chiuituri de cari strigă feciorii în joc de P. Reteganul	—28	Poveștile Bănatului. De George Cătană învățator. Tom. I. II. III. à 25 cr., toate 3 tom.	—65				
Cu vârful penei. Scrieri satirico-humoristice de Anton Popp. I. Monologe. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare	—55						
Dialogul Țiganului cu S. Petru în pórta raiului de Ar. Boca Velcher.	—25						
Două turturile de aur. Poveste de Laur. Ciorbea	—12						
Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu	—30						

Tot de-aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele apărute ori și unde.

Recușite de scris pentru școlă și cancelarie, tot soiul de tipărituri oficioșe.

Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

— Cataloge se trimit ori și cui gratis și franco. —

— Vândătorilor se dă rabatul cuvenit. —

Tôte comandez sunt a se adresa la:

**Tipografia „AURORA“ A. Todoran,
în Gherla — Szamosujvár.**

Tôte cărțile de mai sus se pot procura și direct dela „TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU“ din Brașov.

PUBLICAȚIUNE,

Comunele bisericesti greco-or. res. din Satulung, Cernat, Turcheș și Bacifalu, cu incuviințarea prea On. Consistor Archidieceșan Nr. 7674 Epitr. pun în vânzare prin licitațiune publică proprietatea lor Hotelul Sore din Satulung Nr. 48.

Licitațiunea se va ține la fața locului în 14 (26) Decembrie 1898, la orele 11 a. m. Prețul de strigare e fixat cu suma de 5400 fl. Onorații licitatorii vor trebui se depună 10% din prețul strigării ca vadiu.

Oferte închise se pot trimite la oficiul protopopesc gr. or. din Brașov, de unde se pot primi și informațiuni mai de aproape.

Satulung, 19 Novembre, (1 Decembrie) 1898.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitele parohiale interesate, prin

Ioan Petric,
protopresbiter.

1 - 3.486

Nr. 7672 - 1898.

**Repețită provocare,
cătră publicul dăduitor.**

Din nou se provocă toate acele persoane, care încă n'au prezentat fasiunile referitoare la darea de casă în timpul hotărât în publicațiunea dela 12 Novembre a. c. Nr. 7188 - 1898. a așterne fasiunile sus numite în termen de 8 zile, de-ăce în cazul contrar darea lor de casă se va fixa din partea oficiului sub aplicațiunea pedepsei legale.

Brașov, 1 Decembrie 1898.

2-2

Oficiul de dare orașenesc.

Hectographe în toate formele
Hectographe diferite formate, cea mai nouă reformată și brulantă calitate. Literile după ce sau scris, se pot șterge de pe masă, ca creta de pe tablă. Cu cernelă ușor de scris, până la 150 copieturi, negru închis, precum și escelentă cernelă autografă.

**Massă hectographă.
Cernelă hectographă.**

Prețuri: Massă hectographă pr kilo à fl. 1.50
Cernelă hectographă în toate colorile à 20 cr.
Cernelă autografică à 30 cr.

Se pôte procura dela firma cea mai veche de Hectographe.

J. E. Tintner,
Wien, V., Krongasse 6. (Casa proprie).
Vândătorilor rabat mare.

PUBLICAȚIUNE.

Biserica română din Rêșnov, ca proprietară, vinde prin licitațiune publică arborii de fag, cu diametru de 15 cm. în sus, aflători pe muntele „Dihamul“ (Județul Prahova, România), cari vor da, după calculul făcut, aproximativ suma de 3000 stengei. — Terminal pentru licitație se statorcesce pe ziua de 6 (18) Decembrie a. c. la 11 ore a. c.

Condițiunile de licitare și respective explicatare se pot vedea la președintele comitetului parochial, George Ilie, unde sunt de înaintat și eventualele oferte.

Rêșnov, 2 Decembrie n. 1898.

Comitetul parochial:

George Ilie, Romul Christolovean,
președinte, notar.

**ASTHMĂ,
Suferințe de pept, tusă,**

cum și toate bôlele, catare de ale canalului de respirație, gâtlegi, plămâni, greutate de respirație, asthmă, flegmă, tusă măgărăscă, rēgușelă, gâdilură la gât, început de tuberculôsă se pôte depărta mai bine și mai ușor cu întrebuintarea renumitului și după prescripțiunea medicală preparat și recomandat **Ceaiu Sf. George**, un pachet à 50 cr. și praful care aparține ceaiul praful Sf. George, o cutie à 50 cr., împreună cu prescrierea întrebuintării.

Succes se simte după câteva zile.

Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. La trimitere cu poșta 20 cr. mai mult, pentru pachetare și espediare.

Toate comandele sunt a se adresa

direct la **St. Georg's-Apotheke,**
Wien, V/2, Wimmergasse 33.
Să se trimită prețul înainte cu mandat postal.

**ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)**

sunt a se adresa subscrisiei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de poată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul 5 cr. se vinde la Eremias Nepoții.

Grand-Caffe & Restaurant
sau deschis Joi, în 1 Decembrie 1898 în
Grand-Hotel.
Benturi escelente. — Preturi ieftine.
— Totă noptea deschis. —

GEORGE BIRT,
primul ZUGRAV și VĂPSITOR român
in Brașov, Strada Morilor/A Nr. 10.
Se recomandă mult Onoratului public din loc și jur ca
Văpsitor și zugrav,
pentru odăi, decorațiuni, tabe de firme, icône și decorațiunea bisericilor în stil bizantin.
După o pracsă îndelungată făcută în mai mulți ani la primii zugravii de mâna, sunt în pozițiune de a efectui ori ce lucrări fine ce cad în branșele acestea.
Lucrările se fac cu totă acuratețea și cu prețurile cele mai moderate.
Rogându-mă de on. public și de preoții români pentru decorațiunea bisericilor în stiluri bizantine, a-m' da tot sprrijinul, la care încercare im' voi da totă silința ca să fie pe deplin mulțumit, rămân cu distinsă stimă
George Birt,
zugrav și văpsitor.

**Fie-care los jôcă la toate 6 tragerile
fără a plăti ulterior.**

6 Trageri. **LOSURI JURNALISTE** Trageri. 6

Căștigul principal
in valoare de
100,000
Coróne.

Obiectele căștigate la cerere se resumpără cu scădere de 20% în bani gata.

5 à 20,000 Coróne.

●● Prețul unui los 1 Corónă. ●●
Tragerea neamănat va fi în 4 ale lunii viitoare 1899.
Losuri recomandă Jacob Adler și Fratele,
casă de bancă în Brașov,

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch
Giuvaergiu
Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat de giuvaericale, obiecte de aur și argint, ciasornice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofi, argintărie Alyaua 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nicket, aramă pe cale electrică.

Toate reparaturile ce cad în branșa de sus, se esecută ieftin și prompt.

— Gravuri în pētră și metal. —
Specialitate: Confecționare de obiecte bisericesci și anume: Candelē, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

Asortiment foarte frumos. Obiecte bisericesci.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

La prea înaltă poruncă a Măjestăți Sale c. și r. Apostolice, a
XXXII. Loterie de stat c. r.
pentru scopuri de binefacere civile a monarhiei de dincolo.

Acēsta loterie de banl — unica în Austria legal concesionată — constă din 12034 căștiguri în bani gata, cu suma totală de
200,000 Coróne.

Penrru plata căștigurilor garantéză Direcțiua c. r. a loteriei.
Tragerea urméză fără amânare în 15 Decembrie 1898.

Un los costă 4 Coróne.

Losuri so capēta: la despărțământul loteriilor de stat în Viena Riemergasse 7, la colectanți de loterie, traficți, la oficiul de dare, poste telegraf și căi ferate, la case de schimb etc. — Planul loteriei pentru cumpărător de losuri gratis. —
— Losurile se trimet libere de porto. —

8-10 403. Direcțiua c. r. a loteriilor,
Secțiua loteriei de stat.